

Rapportage onderzoek vluchtelingenopvang

Inhoud

1. Samenvattend advies
2. Inleiding
3. Huisvesting extra statushouders / conclusie
4. Werving en ondersteuning vrijwilligers / conclusie
5. Onderzoek AZC en conclusie
6. Gemeentelijk Zelf Zorg Arrangement vervallen en vervangen / conclusie

Bijlagen

1 Samenvattend advies

1.1. Opvang vluchtelingen

Elke gemeente in Nederland heeft te maken met de nog steeds groeiende vluchtelingenproblematiek. Alleen als we met elkaar voor de opvang staan, kunnen we de grote aantallen vluchtelingen adequaat opvangen. Dat geldt ook voor de Krimpenerwaard.

We merken dat de samenleving in de Krimpenerwaard zich graag wil inzetten bij de opvang en begeleiding van vluchtelingen. Dat geldt voor de Kerken, maar ook voor veel hulpverleningsorganisaties. Daarom gaan we extra woningen reserveren voor de opvang van een groter aantal (180) statushouders. Dat is een hele opgave, maar dat kan mede door de goede samenwerking met de corporaties.

De opvang in een AZC is een lastiger opgave, want we beschikken niet over leegstaande panden die makkelijk geschikt te maken zijn. Er zijn eigenlijk maar twee panden die groot genoeg zijn: het Wolfsongebouw in Schoonhoven en de Fikszo locatie in Lekkerkerk. Het Wolfson gebouw is afgefallen omdat daarvoor het draagvlak ontbreekt en de Fikszo locatie is serieus bekeken door het COA samen met de eigenaar. Dat laatste gebouw valt nu ook af, omdat de hoge (verbouwings)investeringen niet opwegen tegen de hoogte van de huur die kan worden betaald door het COA. Het College ziet geen andere panden die geschikt zijn voor deze vorm van opvang.

1.2 Samenvattend advies:

Bij afweging van alle aspecten wordt het volgende advies gegeven:

1. Het college besluit ter uitvoering van het besluit van de gemeenteraad van 6 oktober 2015 de raad voor te stellen:
(satelliet) AZC
 - a. om in te stemmen met de conclusie dat het onderzoek naar een mogelijke locatie voor een (satelliet)AZC niet heeft geleid tot het vinden van een geschikte locatie.**Tijdelijke huisvesting statushouders**
 - b. om - onder de voorwaarden dat bij mutaties vrijkomende woningen bij voorrang aan statushouders worden aangeboden en de herstructurering van de wijk geen vertraging ondervindt - het aanbod van QuaWonen te accepteren om 20 voor sloop bestemde woningen (zoals opgesomd in de rapportage) van QuaWonen in Bergambacht en Schoonhoven voor een periode van 2 jaar in te zetten voor de tijdelijke huisvesting van **maximaal 80 statushouders** in het kader van het Gemeentelijk versnellingsarrangement (GVA)
 - c. om 4 gemeentelijke woningen in Stolwijk en Schoonhoven beschikbaar te stellen voor de tijdelijke huisvesting van **maximaal 16 statushouders** waarbij een woningcorporatie het beheer voert;
 - d. om NIET over te gaan tot de bouw van 20 – 30 tijdelijke woonunits op de locatie voormalige gemeentewerf aan de Spoorsingel, behorend tot het herontwikkelingsgebied Spoorzone in Schoonhoven;**Bouw nieuwe huurwoningen**
 - e. om de gemeentelijke locatie Bovenkerkseweg 4^e kwadrant in Stolwijk tenminste budgettair neutraal ten opzichte van de boekwaarde beschikbaar te stellen voor de bouw van 20 sociale huurwoningen die ter beschikking komen van reguliere woningzoekenden ter voorkoming van verdringing, zodat statushouders met het oog op de gewenste spreiding in andere vrijkomende huurwoningen kunnen worden gehuisvest;
 - f. het college opdracht te geven tot het doen van nader onderzoek naar de mogelijkheden om nog 1 á 2 bouwlocaties binnen de gemeente te ontwikkelen voor de realisatie van in totaal nog 40 extra sociale huurwoningen;

- g. om het overleg met woningcorporaties, niet-toegelaten instellingen en/of derde partijen voort te zetten om het huurwoningaanbod - mede rekening houdend met beslispunt f. hiervoor - zo snel mogelijk uit te breiden danwel benutten met sociale huurwoningen en/of met sobere, maar wel voor permanente bewoning geschikte, prefab woonvormen, die (op den duur) toegewezen kunnen worden aan alle woningzoekenden;
- h. voor de beslispunten e, f en g het voorbehoud te maken dat door de provincie Zuid-Holland op aanvraag van de gemeente extra woningcontingent aan de gemeente Krimpenerwaard wordt toegewezen.
2. Het college onderzoekt de gevolgen van de (aankomende) wetswijziging ten aanzien van het vervallen van urgentieverklaringen voor statushouders en besluit de raad daarover separaat per raadsinformatiebrief te informeren;
3. Het college voert overleg met de Stichting VluchtelingenWerk en andere organisaties leidend tot het opstellen van een plan om goede invulling te geven aan de maatschappelijke begeleiding van het (mogelijk sterk) toenemende aantal statushouders.

1.3. Overzicht huisvesting op basis van het Samenvattend Advies:

Tijdelijke huisvesting:	Bestemd voor:
In voor sloop bestemde woningen van QuaWonen = tijdelijke huisvesting	80 statushouders *
In gemeentewoningen = tijdelijke huisvesting	16 statushouders*
Permanente huisvesting:	
In huurwoningen van corporaties	84 statushouders*
Totaal	180 statushouders* = de verwachte taakstelling 2016
Bouw 20 sociale huurwoningen in Stolwijk	60 reguliere woningzoekenden
In onderzoek: bouw van 40 sociale huurwoningen	120 reguliere woningzoekenden

*maximaal

2 Inleiding

2.1 Opdracht raadsbesluit 6 oktober 2015

Aanleiding voor dit onderzoek is het raadsbesluit van 6 oktober, inhoudend;

1. Overgaan tot het versneld huisvesten van 31 extra statushouders in de gemeente vooruitlopend de huidige taakstelling;
2. Onderzoek naar de mogelijkheden om een zogenaamde satelliet-locatie voor de opvang van circa 250 asielzoekers in de gemeente Krimpenerwaard te vestigen;
3. Onderzoek naar de mogelijkheden om via het zogenaamde gemeentelijk zelfzorgarrangement 30 tot 100 statushouders in de gemeente Krimpenerwaard op te vangen.

In de raadsvergadering van 6 oktober is ook aandacht gevraagd voor de wijze waarop vrijwilligers binnen de gemeente worden ingezet en ondersteund. Enkele fracties hechten zeer aan het spreiden van de huisvesting over de kernen van de gemeente. Tot slot is gevraagd om de financiële gevolgen van de verschillende wijzen van opvang en de verhoging van de taakstelling in beeld te brengen.

Voor het onderzoek is hoofdzakelijk gebruik gemaakt van interne bronnen om onnodige onrust onder de inwoners te voorkomen.

De in deze rapportage genoemde locaties zijn weergegeven op een kaartbijlage (Bijlage 2)

Methodiek is dat elk onderwerp (AZC, GZZA, statushouders) voorzien wordt van een (tussen)conclusie, waarna – alles afwegend – gekomen is tot het “Samenvattend advies”.

2.2 Ontwikkelingen na het raadsbesluit van 6 oktober 2015

De crisisnoodopvang waarbij asielzoekers gedurende 72 uur of iets langer worden opgevangen in (meestal) sporthallen wordt afgebouwd vanwege aanzwellende kritiek op het gesleep met asielzoekers. Toch blijft de kans aanwezig dat het COA een beroep doet op de gemeente om crisisnoodopvang te accommoderen. Het COA zet meer en meer in op noodopvang, waarbij in hallen of paviljoens 300 of meer asielzoekers kunnen worden opgevangen voor zes of twaalf maanden. In dit onderzoeksrapport wordt niet ingegaan op crisis(nood)opvang en noodopvang.

Als op de gemeente een beroep gedaan wordt om crisisnoodopvang te accommoderen, dan is de gemeente daarop voorbereid.

Op 27 november 2015 is het “Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom” ondertekend (Bijlage 1). Een akkoord tussen diverse ministeries en de VNG, waarbij de kleine (onzelfstandige) satelliet-AZC's in beeld blijven, (subsidie)maatregelen worden ingezet ter bevordering van het realiseren van huisvestingsvoorzieningen door gemeenten en/of corporaties en de GZZA-regeling wordt vervangen door het Gemeentelijk Versnellingsarrangement (GVA). Het VNG is positief over het akkoord. Bij dit onderzoek is rekening gehouden met de inhoud van het Bestuursakkoord.

3 Huisvesting extra statushouders

3.1. Wettelijke basis

Artikel 28 Huisvestingswet: Burgemeester en wethouders dragen zorg voor de voorziening in de huisvesting van vergunninghouders in de gemeente overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling. Artikel 29 Huisvestingswet regelt de berekening van de omvang van de gemeentelijke taakstelling.

3.2. Landelijke situatie

Momenteel verblijven er 44.000 mensen in AZC 's waarvan 14.000 statushouders.

3.3. Rolverdeling COA – gemeente

	COA	Gemeente	Kan gemeente taak uitvoeren ?
Toewijzing van statushouders aan de gemeente.	X		
Afstemming met corporaties		X	Ja
Maatschappelijke opvang en begeleiding: -inburgering -hulp bij diverse aanvragen -taalonderwijs -volwasseneneducatie -arbeidsmarkttoeleiding		X	Ja. Zodra statushouders inburgeringslessen moeten volgen heeft de bibliotheek Krimpenerwaard toegezegd dat deze lessen in de verschillende vestigingen kunnen plaatsvinden, te weten Bergambacht, Krimpen aan de Lek, Lekkerkerk en Schoonhoven.
Onderwijs leerplichtige kinderen		X	Ja ¹

¹ Met ingang van januari 2016 is gestart met een Internationale Schakelklas (ISK) voor basis en voortgezet onderwijs voor nieuwkomers van 6 tot en met 12 jaar en van 13 tot 18 jaar op De Ark in Bergambacht onder inhoudelijke verantwoordelijkheid van OBS Wereldwijs Stichting Klasse. In deze klas krijgen de kinderen gedurende 1 jaar onderwijs om daarna te kunnen doorstromen naar regulier onderwijs. In 2016 vindt overleg plaats over een permanente ISK in de gemeente.

3.4. Stand van zaken taakstelling/extra opvang 2015

Taakstelling 2015	95
Feitelijke plaatsing op 31 december 2015	105
Positief saldo uit 2014:	6
	----- +
	111

De huisvesting van de Taakstelling 2015 is gehaald. Van de extra 31 statushouders zijn er 16 gehuisvest. Eind februari zijn naar verwachting allen gehuisvest. We zouden er meer gehuisvest kunnen hebben, maar de snelheid van (ver)werken bij COA en de IND blijkt op dit moment de zwakke schakel voor de doorstroming van statushouders naar de gemeenten. Het toekennen van BSN-nummers stakt. Zonder BSN-nummer kan een asielzoeker niet voorgesteld worden aan een gemeente. Het COA en de IND hebben extra personeel aangenomen dat momenteel wordt opgeleid.

3.5. Verwachte taakstelling voor 2016

Voor zover nu bekend is de taakstelling voor 2016 de huisvesting van circa 130 statushouders. Het gaat hier om een voorlopige opgave. Naar verwachting zal de taakstelling 2016 uitkomen op 160 tot 180 statushouders.

Jaarlijks zijn er in de gemeente 600 – 700 mutaties in huurwoningen. De gemiddelde wachttijd is 1 á 2 jaar. De gemiddelde bezetting van een woning is 3,5 persoon gebaseerd op ervaringscijfers uit het verleden bij plaatsing van statushouders, zodat bij een taakstelling van 130 statushouders op jaarbasis ongeveer 37 woningen nodig zijn. Als de Taakstelling verhoogd wordt naar 180 zijn 52 woningen nodig.

De woningcorporaties geven aan dat naarmate de taakstelling hoger wordt de wachttijd enigszins zal oplopen. Gemeente en woningcorporaties zijn met elkaar in overleg hoe de extra vraag geacommodeerd kan worden. Het versneld bouwen van huurwoningen en/of het plaatsen van

portocabins en/of het ombouwen van bestaande vastgoed zijn opties. In Hoofdstuk 6 wordt hier nader op ingegaan.

3.6. Kosten / inkomsten voor gemeente bij huisvesting extra statushouders

3.6.1 Gemiddelde meerkosten als gevolg van toename aantal statushouder:

In onze gemeente worden voornamelijk gezinnen geplaatst of statushouders die binnen een jaar gezinshereniging krijgen (in 2015 slechts 7 alleenstaanden). In onderstaande tabel wordt daarom van de gemiddelde kosten per gezin per jaar (2 volwassenen, 2 kinderen). De tabel geeft **indicatieve** ramingen weer van de meerkosten voor 2016 als gevolg van de stijging van de Taakstelling van 95 naar 130 (+35) en naar 180 (+85).

KOSTEN:		
vaste kosten sociale zaken	+ 35 statushouders	+ 85 statushouders
Overbruggingsuitkering (1 ^e huur, administratiekosten en leefgeld) <i>eenmalig</i>	13.125,-	31.875,-
Inrichtingskosten (leenbijstand) <i>eenmalig</i>	43.750,-	106.250,-
Reiskosten inburgering, reis- en schoolkosten kinderen	52.500,-	127.500,-
Overige minimaregelingen	26.250,-	63.750,-
Uitkering levensonderhoud per jaar	140.000,-	340.000,-
Meerkosten vaste kosten 2016	275.625,-	669.375,-
variabele kosten sociale zaken	70.000,-	170.000,-
bijzondere bijstand		
uitvoeringskosten sociale zaken	30.000,-	66.000,-
maatschappelijke begeleiding door St. Vluchtelingenwerk	PM (zie toelichting)	PM
kosten sociaal domein (leerlingenvervoer, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning na afloop begeleiding St. Vluchtelingenwerk)	PM (zie toelichting)	PM
Meerkosten variabele kosten 2016	100.000,-	236.000,-
Meerkosten totaal	375.625	905.375
INKOMSTEN:		
Inkomsten inrichtingskosten (leenbijstand, 3.600/5.000)	-31.500 *	-76.500 *
Inkomsten, ophoging bijdrage participatiebudget	-52.500 *	-127.500 *
Inkomsten, ophoging bijdrage uitkering levensonderhoud	-140.000 *	-340.000 *
Kosten – inkomsten: (saldo meerkosten)	151.625	361.375

* Voor de inkomsten hanteren we het uitgangspunt dat de kosten die we maken in het kader van inburgering en bijdragen in levensonderhoud worden vergoed via de specifieke uitkeringen die we voor dit doel nu ook al ontvangen van het Rijk. Daarbij is het uitgangspunt van het Rijk dat de bijdrage in principe voldoende moet zijn om de taak uit te voeren. Dit is het beste inzicht dat momenteel beschikbaar is. Mocht later blijken dat hier afwijkingen ontstaan, dan melden we dit in de voorliggende planning en control-documenten.

De meerkosten worden in 2016 betrokken bij de Tussentijdse Rapportage.

Toelichting meerkosten uitkeringslasten:

Ten aanzien van de verhoging van de gemeentelijke kosten vanwege de Participatiewet, is in het Bestuursakkoord neergelegd dat het Rijk gemeenten inter-temporeel tegemoet komt in de (voor)financiering van kosten in de participatiewet. De verdeelsystematiek zal nader worden uitgewerkt in overleg tussen Rijk en gemeenten.

Toelichting meerkosten bijzondere bijstand:

De aanvullende kosten bijzondere bijstand zijn sterk afhankelijk van de persoons- of gezinssituatie.

Toelichting meerkosten uitvoering Sociale Zaken:

De toename van het aantal statushouders leidt ook tot hogere uitvoeringskosten voor de afdeling Sociale Zaken, zowel incidenteel als structureel.

Iedere statushouder die gehuisvest wordt, dient een drietal aanvragen in. Enerzijds ter verkrijging van een uitkering om te voorzien in de kosten van levensonderhoud en bijzondere bijstand voor inrichtingskosten en anderzijds om toegelaten te worden tot de collectieve ziektekostenverzekering. Deze aanvragen moeten worden behandeld (incidentele component). Het structurele component heeft betrekking op het re-integratieproces: het zo snel mogelijk toeleiden van de statushouder naar de arbeidsmarkt.

Toelichting meerkosten begeleiding door stichting Vluchtelingenwerk:

Het subsidiebedrag voor 2015 op basis van 95 statushouders was € 218.000,-.

Toelichting meerkosten Sociaal Domein:

Het gaat hier om kosten voor voorzieningen zoals leerlingenvervoer, traumaverwerking wat door kan werken in volgende generaties, etc.

3.6.2. Inkomsten

De toename voor de gemeente van de kosten voor statushouders zullen (op den duur) leiden tot toename van inkomsten via het gemeentefonds. Informatie hierover is nog niet bekend.

De gemeente ontvangt een eenmalige bijdrage van € 1000,- per statushouder (in de leeftijd van 16-64 jaar) in de kosten van maatschappelijke begeleiding. De werkelijke kosten zijn hoger. In het Bestuursakkoord is de vergoeding van maatschappelijke begeleiding verhoogd naar € 2.370 per vergunninghouder in 2016 en 2017.

3.7. Conclusie huisvesting statushouders

De gemeente heeft de Taakstelling 2015 (95) gehaald. Van de extra 31 statushouders zijn er 16 gehuisvest.

De nu bekende taakstelling voor 2016 is 130 statushouders. Naar verwachting worden dat er meer (160-180). De kosten nemen toe naarmate de taakstelling stijgt.

De inkomsten vanwege het huisvesten van statushouders (vergoeding vanuit het Rijk en stijging van de algemene uitkering) dekken niet de extra kosten die worden gemaakt vanuit Sociaal Domein en Sociale Zaken.

4. Werving en ondersteuning vrijwilligers

4.1. Inzet vrijwilligers bij huisvesting van statushouders

Voor de huisvesting en maatschappelijke begeleiding van statushouders worden vrijwilligers van de Stichting Vluchtelingenwerk, locatie Krimpenerwaard ingezet. Het is van groot belang dat geschoolde vrijwilligers worden ingezet. Het gaat hier om specifieke begeleiding van een specifieke doelgroep met een complexe achtergrond waarbij de vrijwilligers worden opgeleid en ondersteund door een professionele landelijke organisatie. Aan de vrijwilligers worden hoge eisen gesteld, zoals minimaal MBO+ niveau, minimaal 2 dagdelen in de week beschikbaar, in bezit van een auto, een bepaald kennisniveau en bepaalde vaardigheden en competenties. Daarnaast moet men zich conformeren aan de doelstellingen van de Stichting Vluchtelingenwerk waarbij het van groot belang is dat de cliënt in zijn/haar kracht wordt gezet.

Er is sprake van een subsidieovereenkomst met de Stichting Vluchtelingenwerk die jaarlijks aan de ontwikkelingen wordt aangepast. Voor 2016 moet de overeenkomst nog opgesteld worden.

Formatie Krimpenerwaard

Betaalde krachten: 1 fulltime coördinator en 2 teamleiders

Vrijwilligers huisvesting/begeleiding : 20 personen

Vrijwilligers taalondersteuning/juridische begeleiding: 7 personen

Vrijwilligers zijn de eerste 6 maanden ongeveer 12 tot 16 uur per week bezig met de huisvesting en maatschappelijke begeleiding per statushouder/gezin. Daarna wordt nog anderhalf jaar gemiddeld 8 uur begeleiding per week gegeven per statushouder/gezin.

4.2. Zijn er meer vrijwilligers nodig ?

De stichting Vluchtelingenwerk verwacht dat zij met de nu bekende taakstelling huisvesting statushouders van ca. 130 statushouders het werk aankunnen in 2016. Daarvoor moeten wel extra vrijwilligers worden aangetrokken en opgeleid. Men verwacht geen onoverkomelijke problemen bij het aantrekken en opleiden van extra vrijwilligers. Er wordt nagedacht over opzet van een wervingsactie. Ook als de taakstelling toeneemt naar 160 – 180 en voor de maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen in het kader van noodopvang en tijdelijke huisvesting (zie Hoofdstuk 6) kunnen zij begeleiding aanbieden. Zij hebben dit aan de gemeente toegezegd in een bestuurlijk overleg op 9 december 2015. Niettemin blijft dit voor de gemeente een belangrijk aandachtspunt om doorlopend te monitoren.

4.3. Inzet andere vrijwilligers.

De gemeente overlegt in samenwerking met de Stichting Vluchtelingenwerk met andere vrijwilligersorganisaties in de gemeente zoals kerken, welzijnsstichtingen en Krimpenerwaard Intercultureel over de mogelijkheden van aanvullende en ondersteunende activiteiten voor de integratie en participatie van de aan ons toegewezen statushouders.

Allen hebben de bereidheid uitgesproken om bij te dragen in de begeleiding, participatie en integratie van statushouders. De gemeente faciliteert deze samenwerking en organiseert bijeenkomsten.

4.4. Extra subsidiekosten voor de gemeente

De toename van te huisvesten statushouders zal leiden tot een hogere subsidievraag van Stichting Vluchtelingenwerk Zuid-Holland Noord. Momenteel is nog moeilijk in te schatten hoeveel extra werk dit vraagt en hoeveel kosten hiermee gemoeid zijn. Het initiatief voor een inventarisatie van het extra werk, de kosten en de daarbij behorende eventuele aanvraag ligt bij Vluchtelingenwerk Zuid-Holland Noord.

4.5. Inkomsten voor de gemeente.

In het op 27 november 2015 afgesloten Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom (bijlage 1) is vastgelegd dat de middelen die aan de gemeenten ter beschikking worden gesteld voor maatschappelijke begeleiding stijgen van eenmalig € 1000 per vergunninghouder naar € 2370 per vergunninghouder in 2016 en 2017.

4.6. Conclusie werving en ondersteuning vrijwilligers

Door het toenemend aantal statushouders zijn er meer vrijwilligers nodig. De verwachting is dat voldoende vrijwilligers kunnen worden aangetrokken. Daaraan zijn extra kosten verbonden. In toenemende mate wordt door de vrijwilligersorganisaties samengewerkt.

5. Onderzoek AZC

5.1. Inleiding

Een AZC is een opvangcentrum voor een periode van 5 tot 10 jaar voor asielzoekers die tijdelijk in een land verblijven totdat er over de asielaanvraag is beslist. In Nederland wordt deze opvang gedaan door het COA in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken. In een AZC kunnen de volgende groepen worden opgevangen:

- Asielzoekers zonder status (procedure loopt).
- Vergunninghouders (statushouders)
- Asielzoekers, waarvan de beroepsprocedure loopt;

5.2. Rolverdeling COA – gemeente:

	COA	Gemeente	Kan gemeente taak uitvoeren ?
Aangaan bestuursovereenkomst	X	X	
Registratie	X		
Huisvesting	X		
Beheer	X		
Onderwijs (volwassenen)	X		
Werktoeleiding	X		
Gezondheidszorg	X		
Veiligheid / openbare orde op de locatie	X		
Veiligheid / openbare orde buiten de locatie		X	Ja
Procedures en vergunningen		X	Ja
Intermediair bij onderwijs leerplichtige kinderen		X	Ja
Communicatie met de omgeving	X	X	Ja Samen met COA

5.3. Satelliet-AZC met voorzieningen in Gouda

Naar verwachting wordt in de 2^e helft 2016 een AZC geopend in Gouda. Onderzocht is het inrichten van een satelliet AZC in onze gemeente van 250 personen, waarbij de statushouders voor

voorzieningen aangewezen zijn op de AZC in Gouda. Deze optie is bestuurlijk verkend bij de gemeente Gouda. Gouda reageerde afhoudend. Naar verwachting is deze optie niet op korte termijn te realiseren.

5.4. Zelfstandige kleine AZC

De minimale omvangseis van >500 personen in een volwaardig AZC is door het COA losgelaten. Het COA opent nu ook AZC 's van minimaal 250 personen, onafhankelijk van de locatie ten opzichte van een grote AZC. Dit zijn zelfstandige AZC 's, waar het COA de regie voert. De voorzieningen op deze kleine AZC 's zijn wel iets beperkter dan op een grote AZC .

5.5. Afwegingskader voor locatie-onderzoek

Het COA hanteert als voornaamste criteria voor het vestigen van een AZC de ligging van de locatie ten opzichte van voorzieningen, de beschikbare ruimte en het rendabel zijn van investeringen. Voor een AZC op een braakliggend terrein is de ruimtebehoefte voor een AZC van 600-800 personen een grondoppervlakte van circa 4 ha (nieuwbouw) met daarop circa 8.000 m2 BVO aan woonruimte en circa 2.000 m2 BVO voor ondersteunende diensten.

Voor een AZC zijn wij op basis van 250 personen in het onderzoek uitgegaan van een grondoppervlak van circa 2 ha met daarop 4.000 m2 BVO aan woonruimte en circa 1.000 m2 BVO voor ondersteunende diensten.

Voor bestaande panden is alleen het aantal m2 BVO als criterium gehanteerd.

De gemeente Krimpenerwaard hanteert als belangrijkste criteria het draagvlak en de sociale draagkracht in de wijk, de bestemming wonen ten opzichte van de huidige omgeving en de consequenties voor openbare orde en veiligheid.

5.6. Resultaten locatie-onderzoek

Voor vestiging van een AZC zijn 14 locaties beoordeeld.

Van de 14 locaties zijn 12 locaties ongeschikt, vooral omdat ze te klein zijn of omdat het aanpassen van de contracten met ontwikkelaars te complex en te risicovol is voor de gemeente. Daarbij is ook in aanmerking genomen dat de vestiging van een AZC op een (bouw)locatie de verkoopbaarheid van andere kavels/woningen niet zal bevorderen.

Uiteindelijk blijven alleen de – in de raad van 6 oktober ook al genoemde - Fikszo locatie (2 panden) in Lekkerkerk en de Wolfson locatie in Schoonhoven in beeld. Deze locaties zijn nader bezien.

Wolfsonlocatie:

De eigenaar is in het bezit van twee naast elkaar gelegen percelen: 's-Heerenbergstraat 30 / Bergambachterstraat 1 en Bergambachterstraat 3. De eerste locatie is nu nog gedeeltelijk in gebruik (4 lokalen) bij het Schoonhovens College. Het overige deel staat leeg en is nog ingericht als kantoor. De panden zijn (steden)bouwkundig geschikt om verbouwd te worden tot AZC. Ze hebben o.a. grote raampartijen met daaronder verwarmingselementen. Het plaatsen van wanden volstaat. De woonunits worden uniform ingericht met een doucheceel in elke unit. De locatie van de panden is goed, namelijk aan de rand van een industrieterrein en nabij de woonomgeving. Naar bekend kunnen met het COA afspraken gemaakt worden welke asielzoekers gehuisvest worden, bijvoorbeeld uit één land of uitsluitend gezinnen. De gemeente kan die eis neerleggen bij het COA. Een belangrijke vraag is wel wat er na vertrek van het AZC met de woonbestemming (het verbouwde pand) gebeurt. Hierover zullen tevoren duidelijke en afdwingbare afspraken gemaakt moeten worden met het COA en met de eigenaar.

In de wijk Noord wonen circa 6000 mensen van wie 18% van niet-westerse afkomst.

In het verleden hadden wijkbewoners bezwaren tegen huisvesting van 80 buitenlandse werknemers in het pand. Vanwege het (naar verwachting) ontbreken van maatschappelijk draagvlak is dit pand niet geschikt voor vestiging van een AZC voor de opvang van 250 asielzoekers.

De Fikszo-locatie

De Fikszo-panden op het industrieterrein in Lekkerkerk aan de Twijnstraweg 14 en de Luijtenstraat 45 zijn in principe geschikt voor het ombouwen tot AZC. Met de eigenaar is overleg gepleegd over de vestiging van een AZC. Slecht één van de twee locaties kan beschikbaar worden gesteld. De locaties bestaan uit kantoren en een bedrijfshallen) en hebben een bedrijfsbestemming. De kantoorruimte alleen is te klein, zodat ook een deel van de bedrijfshallen verbouwd moet worden tot woonruimte. Het zal hoge kosten vergen om het gebouw te laten voldoen aan het Bouwbesluit 2012 met name aan de eisen van daglichttoetreding en brandveiligheid. Na vertrek van het AZC zal de woonfunctie weer ontmanteld moeten worden. Ook hieraan zijn kosten verbonden.

Aan het COA is gevraagd om deze locatie op geschiktheid voor vestiging van een AZC te onderzoeken. Het COA heeft de gemeente op 19 januari 2016 bericht dat de locatie niet geschikt is vanwege de forse investeringen die nodig zijn om de gebouwen aan te passen. Het COA ziet af van verdere ontwikkelingen met betrekking tot dit object.

5.7. Kosten en inkomsten voor de gemeente

De kosten voor huur, verbouw en inrichting van een AZC komen voor rekening van het COA.

5.8. Conclusie AZC

In de gemeente Krimpenerwaard is geen geschikte locatie voor vestiging van een AZC.

6. Gemeentelijke Zelf Zorg Arrangement vervallen en vervangen.

6.1. GZZA-regeling vervalt.

De GZZA-regeling is op 31 december 2015 vervallen. In dit onderzoeksverslag wordt daarom niet meer ingegaan op deze regeling.

6.2. Nieuwe regelingen in het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom.

Het Bestuursakkoord is als bijlage 1 bijgevoegd.

Kort samengevat bevat het Akkoord de volgende stimuleringsregelingen voor gemeenten en woningcorporaties om vergunninghouders (= statushouders) versneld te huisvesten.

Voor gemeenten:

Het gemeentelijk versnellingsarrangement (GVA)

- een individuele, tijdelijke huisvestingsoplossing voor maximaal 24 maanden en maximaal 10.000 vergunninghouders.
- de huisvesting telt mee voor de Taakstelling
- de huisvesting is sober van aard.
- gemeenten huren huisvesting
- gemeenten ontvangen een vergoeding van € 50 per week per volwassene en € 25 per week per kind.

- COA verstrekt zak- en leefgeld aan de vergunninghouder
- de gemeente is verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding

Voor woningcorporaties:

Subsidie regeling huisvesting vergunninghouders:

- kleinschalige huisvestingsvoorzieningen voor de 14.000 vergunninghouders die nu nog in AZC's verblijven
- voor nieuwbouw van woonvoorzieningen of verbouw van panden zonder woonfunctie
- van voldoende kwaliteit: eisen Bouwbesluit 2012
- per woonvoorziening minimaal 4 vergunninghouders (van 18 jaar of ouder)
- de woonruimte moet minimaal 5 jaar beschikbaar zijn, zodat in de bijstand de kostdelersnorm toegepast kan worden
- een financiële bijdrage aan verhuurder van € 6.250 per gehuisveste vergunninghouder
- een maximale huur per vergunninghouder (bandbreedte € 112 – € 145)
- na 5 jaar kunnen de corporaties de huisvestingsvoorzieningen aanpassen naar reguliere sociale huurwoningen.

Faciliteren inzet woningcorporaties:

- corporaties mogen onder voorwaarden diensten leveren aan bewoners van gebouwen en onderhoud plegen aan gebouwen die door derde partijen beschikbaar zijn gesteld voor huisvesting van vergunninghouders.
- omdat mogelijk ook commerciële partijen belangstelling hebben om deze taken uit te voeren dient de gemeente een markttoets toe te passen.

6.3. Afwegingskader voor locatie-onderzoek

De lijst met locaties is beoordeeld op “passendheid” binnen één van de regelingen in het Bestuursakkoord.

Voor tijdelijke huisvesting gaat de voorkeur uit naar woonvormen die snel beschikbaar zijn tegen lage kosten, zoals leegstaande woningen of wooncabins.

6.4. Standpunt provincie Zuid-Holland over extra sociale woningbouw.

Bij brief van 2 december 2015 heeft de provincie Zuid-Holland de gemeenten geïnformeerd dat als gevolg van de fors toegenomen instroom van asielzoekers op basis van schattingen landelijk een extra woningbehoefte wordt verwacht van zo'n 20.000 – 30.000 huishoudens. Het gaat hier om goedkope huurwoningen en woonruimten voor kleine of eenpersoonshuishoudens. Om deze bouw ook in Zuid-Holland te stimuleren zal de toename van extra woningen of woonruimten in de sociale sector niet ten koste hoeven te gaan van andere projecten in de regionale woonvisie. Ook tijdelijke functiewijziging van bestaande bebouwing valt onder deze verruimde regeling.

6.5. Resultaten locatieonderzoek gemeentelijke gebouwen en locaties.

In het onderzoek zijn 19 gemeentelijke gebouwen/locaties beoordeeld.

Voor de nieuwe regelingen komen de volgende gemeentelijke locaties en woningen in aanmerking:

Gemeentelijke locaties:

- Bovenkerkseweg 4^e kwadrant in Stolwijk, een bouwlocatie met bestemming wonen. Deze locatie is geschikt voor sociale woningbouw. Het bestemmingsplan staat de bouw van 20 woningen toe. Op het perceel kunnen 14 grondgebonden huurwoningen worden gerealiseerd of 20 appartementen.

- Spoorzone in Schoonhoven. Deze locatie bestaat uit 2 grondpercelen. Op grondperceel 1, gelegen aan de Spoorstraat, staat een leegstaande basisschool + een leegstaand gezondheidscentrum. De locatie is geschikt voor herontwikkeling naar woningbouw. Het bestemmingsplan zal daarvoor aangepast moeten worden. Grondperceel 2, gelegen aan de Spoorsingel, is een voormalige gemeentewerf. Het perceel is gesaneerd en bouwrijp. Het bestemmingsplan voor dit perceel staat de bouw van 2 woningen toe. Het perceel is geschikt voor woningbouw of semipermanente bouw. Hiervoor is extra woningcontingent noodzakelijk. Onderzocht is of op deze locatie 20 – 30 tijdelijke woonunits gerealiseerd kunnen worden voor de huisvesting van 60 – 90 statushouders. Realisatie en beheer door een corporatie. Om de herontwikkeling van het gebied niet te frustreren, wordt uitgegaan van een periode van 3 jaar. In paragraaf 6.8.4 wordt hierop nader ingegaan.

Gemeentelijke woningen:

- Drie woningen van de gemeente die leeg staan in Stolwijk (Bovenkerkseweg 19, 21 en 23), die op dit moment op basis van de Leegstandswet anti kraak worden bewoond. In deze woningen kunnen elk 4 personen gehuisvest worden. Woningcorporatie Groen Wonen Vlist is bereid om het beheer van deze woningen op zich te nemen.
- De voormalige bodewoning van de gemeente Schoonhoven, (Stadhuisstraat 5). De woning staat leeg. In de woning kunnen 4 - 6 personen gehuisvest worden. Er zal wel een muurtje gebouwd moeten worden voor afscheiding van het gemeentelijk terrein. De woning heeft geen badkamer, zodat deze gemaakt moet worden. Kosten circa € 15.000,-. Woningcorporatie QuaWonen is gevraagd om het beheer van deze woning op zich te nemen.

Nader onderzoek is nodig in samenwerking met de woningcorporaties en in samenhang met de mogelijkheden die de corporaties zien om nieuwe huisvesting te realiseren.

Er zijn nog wel meer leegstaande gemeentelijke kantoor- en schoolgebouwen met enige potentie, maar dan is sprake van forse verbouwingskosten. De voorkeur gaat uit naar tijdelijke huisvesting die snel beschikbaar is tegen lage kosten en naar uitbreiding van het reguliere huurwoningbestand.

6.6. Resultaten huisvestingsmogelijkheden bij woningcorporaties c.s.

Op 14 oktober en 1 december 2015 en op 5 januari 2016 heeft overleg plaatsgevonden met de federatie woningcorporaties over de mogelijkheden die de corporaties zien om versneld huurwoningen te bouwen. De corporaties hebben allen hun medewerking toegezegd. Afgesproken is dat de gemeente met elke corporatie afzonderlijk in gesprek gaat over de plannen voor de bouw van (extra) huurwoningen.

QuaWonen heeft op verzoek van de gemeente Krimpenerwaard geïnventariseerd of zij woningen beschikbaar hebben voor tijdelijke huisvesting van statushouders.

Op dit moment heeft QuaWonen 84 voor sloop bestemde en niet permanent verhuurde woningen die zij (deels) hiervoor wil inzetten:

- 39 woningen zijn in bruikleen uitgegeven
- 45 woningen zijn in tijdelijke verhuur uitgegeven.

Specificatie naar gebied:

Centrumgebied Bergambacht (Schipperstraat-Julianastraat-Schoolstraat-Badhuisstraat). Bruikleen 28 woningen. Tijdelijke verhuur 33 woningen.

Schoonhoven Noord ('s-Heerenbergstraat-Lutmastraat-Koestraat). Bruikleen 11 woningen. Tijdelijke verhuur 12 woningen.

De woningen zijn niet verhuurd aan reguliere woningzoekenden, maar op basis van de Leegstandswet "anti-kraak" verhuurd of in bruikleen gegeven. Er gelden opzegtermijnen van 6 weken tot 3 maanden.

QuaWonen is bereid om (rond) 20 woningen 6 maanden bij mutatie tot maximaal 2 jaar in te zetten onder voorwaarde dat de woningbouwherontwikkeling- en vernieuwingsopgaven hierdoor niet vertraagd zullen worden. Op het moment dat zich mutaties in de huidige anti-kraak bewoning voordoen, krijgen statushouders via de GVA-regeling voorrang bij plaatsing.

De huisvesting van statushouders binnen de GVA-regeling telt mee in de taakstelling van de gemeente. Aangezien de taakstelling in 2016 flink zal verhogen ten opzichte van 2015 kan met deze tijdelijke huisvesting de taakstelling sneller worden gerealiseerd dan wanneer – zoals tot nu – huisvesting alleen mogelijk is in reguliere huurwoningen.

Uitgaande van een gemiddelde woningbezetting van 3 - 4 personen en 20 woningen, kan aan maximaal 80 statushouders tijdelijk huisvesting worden geboden in afwachting van definitieve doorstroming naar een huurwoning in de gemeente. Na doorstroming kunnen in de woning weer andere statushouders tijdelijk gehuisvest worden

VESTIA heeft ook tamelijk veel (deels leegstaande) woningen in de gemeente, maar was niet aanwezig bij het federatie-overleg van de corporaties. Op 14 december 2015 heeft overleg plaatsgevonden. Jaarlijks komen gemiddeld 6 woningen vrij. Vestia is bereid om met de gemeente een prestatieafspraken te maken over de beschikbaarstelling van – een nader te bepalen aantal - vrijkomende woningen voor de huisvesting van statushouders.

6.7 Resultaten locatieonderzoek vastgoed van particulieren

Hierbij zijn 11 terreinen en gebouwen in ogenschouw genomen. Voor vrijwel alle locaties geldt dat ze niet direct beschikbaar zijn, dat het bestemmingsplan moet worden aangepast en dat het veel tijd en geld zal kosten om de locaties geschikt te maken voor (tijdelijk) gebruik als woonlocatie.

6.8. Kosten / inkomsten gemeente en exploitatiemogelijkheden.

6.8.1. Tijdelijke huisvesting in woningen van woningcorporatie QuaWonen:

Doel is de statushouders zo snel mogelijk vanuit de AZC's in de gemeenten te huisvesten. Een van de vormen is tijdelijke huisvesting voorafgaand aan definitieve huisvesting in onze gemeente. Voor deze tijdelijke huisvesting is in het Bestuursakkoord de subsidieregeling Gemeentelijk Versnellingsarrangement (GVA) opgenomen (opvolger van het Gemeentelijk Zelfzorgarrangement). De maximale subsidietermijn is 24 maanden. De gemeente huurt voor deze huisvesting woningen van QuaWonen. De gemeente kan de huur betalen uit de huisvestingsvergoeding die de gemeente van het COA ontvangt. Deze bedraagt € 50 per week per volwassene en € 25 per week per kind.

6.8.2. Tijdelijke huisvesting in 4 woningen van de gemeente

Als de gemeentelijke woning Stadhuisstraat 5 in Schoonhoven beschikbaar wordt gesteld voor tijdelijke huisvesting, dan moet gerekend worden op circa € 15.000,- verbouwkosten voor het maken van een badkamer en een afscheidingsmuur.

De woning heeft geen boekwaarde en zal t.z.t. verkocht worden. De verbouwkosten kunnen geactiveerd worden en worden bij verkoop in mindering gebracht worden op de verkoopopbrengst.

6.8.3. Bouw 20 sociale huurwoningen op de locatie Bovenkerkseweg in Stolwijk:

De boekwaarde van deze locatie is € 350.000.

De bouw van 20 sociale huurwoningen op het perceel is voor de gemeente exploitatie-technisch mogelijk.

6.8.4. Bouw van 20 – 30 tijdelijke woonunits op de locatie voormalige gemeentewerf aan de Spoorsingel in Schoonhoven.

Deze locatie is onderdeel van het herontwikkelingsgebied Spoorzone.

De boekwaarde van de voormalige gemeentewerf is € 2.534.

De bouw van één woonunit voor 4 personen vergt een investering van circa € 64.000 inclusief bouwen woonrijpmaken, bijkomende kosten en BTW.

De investering voor 20 woonunits is € 1.280.000,-

De investering voor 30 woonunits is € 1.920.000,-

Financieel gezien zijn 2 varianten doorgerekend: met en zonder subsidie

Variant 1 (met subsidie)

Voor de bouw van tijdelijke huisvestingsvoorzieningen is in het Bestuursakkoord de subsidieregeling Huisvesting Vergunninghouders opgenomen. De regeling gaat er van uit dat als aan minimaal 4 vergunninghouders ouder dan 18 jaar gedurende minimaal 5 jaar huisvesting wordt geboden aan de verhuurder een financiële bijdrage wordt verstrekt van € 6.250 per vergunninghouder = € 25.000 bij 4 vergunninghouders. Een gezin bestaande uit 2 volwassenen en 2 kinderen ≤ 18 jaar voldoet niet aan de subsidievoorwaarden.

Meer dan 90% van de vergunninghouders aan wie in de Krimpenerwaard huisvesting wordt gegeven zijn gezinnen. Om aan de subsidievoorwaarde van 4 vergunninghouders ouder dan 18 jaar te kunnen voldoen, zou het COA meer alleen reizende statushouders moeten toewijzen aan de gemeente. Dat heeft niet onze voorkeur. Daarnaast vinden wij een periode van 5 jaar te lang met het oog op de wens tot integrale herontwikkeling van de Spoorzone.

Een berekening uitgaande van 20 woonunits en 5 jaar komt uit op een tekort van € 180.000,-

Een berekening uitgaande van 30 woonunits en 5 jaar komt uit op een tekort van € 270.000,-

Deze variant wordt ontraden, omdat de subsidievoorwaarden te strikt zijn. .

Variant 2 (zonder subsidie)

Hierbij wordt uitgegaan van de huisvesting van voornamelijk gezinnen in tijdelijke woonunits voor een periode van maximaal 3 jaar.

Een berekening uitgaande van 20 woonunits en 3 jaar komt uit op een tekort van € 610.000,-

Een berekening uitgaande van 30 woonunits en 3 jaar komt uit op een tekort van € 916.000,-

Deze variant wordt ontraden vanwege de hoge kosten, mede in relatie tot de extra kosten die de gemeente maakt voor de huisvesting van statushouders (zie paragraaf 6.3.1 hiervoor).

Met betrekking tot deze bouw van deze tijdelijke woonunits heeft op 8 januari 2016 een verkennend overleg plaatsgevonden met de woningbouwcorporatie QuaWonen. De corporatie is vanuit haar maatschappelijke betrokkenheid bij het vluchtelingenvraagstuk in principe bereid om deze ontwikkelopgave op zich te nemen en een deel van het tekort voor haar rekening te nemen. De toekomstige herontwikkeling van dit grondperceel kan daarbij betrokken worden.

NB:

Het betreft globale berekeningen met diverse aannames/variabelen.

Het algemene beeld is echter dat in beide varianten sprake is van een tekort.

6.9. Conclusie

In woningen van de gemeente en van QuaWonen kunnen binnen het Gemeentelijk Versnelling Arrangement (GVA) respectievelijk maximaal 16 en 80 = 96 statushouders tijdelijk gehuisvest worden in afwachting van toewijzing van een sociale huurwoning in de gemeente. Hierbij is spreiding van definitieve huisvesting (voorkomen van concentratie) wel een aandachtspunt.

De bouw van 20 sociale huurwoningen voor huisvesting van circa 60 reguliere woningzoekenden is mogelijk op de locatie Bovenkerkseweg, 4^e kwadrant in Stolkwijk.

Met alle corporaties wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om versneld nog 40 sociale huurwoningen te bouwen voor de huisvesting van circa 120 reguliere woningzoekenden. De bouw van 20 - 30 tijdelijke woonunits voor de huisvesting van 60 – 90 statushouders is ruimtelijk mogelijk op de voormalige gemeentewerf aan de Spoorsingel in Schoonhoven, maar wordt om meerdere redenen ontraden.

Bijlagen:

1. Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom 27 november 2015
2. Overzicht locaties genoemd in deze rapportage.

.....